

Met haar voorstel voor de *Corporate Sustainability Due Diligence Directive* wil de Europese Commissie Internationaal Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen gaan afdwingen. Nieuwe regelgeving moet ondernemingen verplichten tot *due diligence* op het gebied van mensenrechten en milieubescherming, met ingrijpende gevolgen voor internationale supply chains. Wat staat er op stapel?

Gevolgen voor bedrijfsleven kunnen groot zijn

EU werkt aan verplicht stellen van due diligence voor supply chains

Op 23 februari 2022 heeft de Europese Commissie een voorstel gepubliceerd voor een richtlijn over passende zorgvuldigheid (oftewel *due diligence*) in het bedrijfsleven op het gebied van duurzaamheid. Deze richtlijn, die nog moet worden goedgekeurd, verplicht lidstaten van de Europese Unie om nationale wetgeving aan te nemen, waarin regels worden vastgesteld over verplichtingen van ondernemingen met betrekking tot feitelijke en potentiële negatieve effecten van hun waardeketens op mensenrechten en milieu.

De Europese Commissie (hierna Commissie) noemt de richtlijn 'a real game-changer', maar deze is omstreden vanwege de verstrekkende gevolgen en potentieel kostbare verplichtingen voor het bedrijfsleven. Volgens de Commissie worden een verantwoordelijke, duurzame bedrijfsvoering en eerlijke behandeling van alle personen in internationale supply chains steeds belangrijker gevonden. De Europese markt biedt volop kansen voor leveranciers in ontwikkelingslanden, maar niet al deze bedrijven respecteren mensenrechten en milieu. Hoewel multinationals hun best doen duurzaamheid te bevorderen, lukt het niet altijd - en ook niet snel genoeg - ongewenste praktijken als gedwongen arbeid, kinderarbeid, ontbossing, vervuiling, landroof en corruptie uit te bannen.

De vrijwillige benadering werkt dan ook niet, constateert de Commissie, en daarom kiest de

“Geldboetes zullen gebaseerd zijn op de omzet van de onderneming”

Europese Unie (EU) voor het verplicht stellen van *due diligence* op het gebied van mensenrechten en milieu. Daarbij vindt de Commissie dat bestaande regelgeving onvoldoende effect sorteert. Deze regels zijn vaak sectorspecifiek, dekken slechts een enkel aspect en naleving is niet altijd verplicht. Hoog tijd dus voor een overkoepelend raamwerk op EU-niveau met afdwingbare verplichtingen.

Hieruit blijkt duidelijk dat de EU voorop wil lopen en wereldwijd aanjager wil zijn van het eerbiedigen van mensenrechten en milieubescherming. “*This law will project European values on the value chains, and will do so in a fair and proportionate way*”, lezen wij in het persbericht¹. Om te beoordelen of sprake is van een eerlijk en proportioneel voorstel, dat ook haalbaar en realistisch is, kijken wij hieronder naar de hoofdlijnen.

Wat is het onderwerp van de richtlijn?

De Europese regelgeving stelt voorschriften vast over:

- Verplichtingen van bedrijven met betrekking tot feitelijke en potentiële negatieve effecten op mensenrechten en milieu van eigen activiteiten, dochterondernemingen en gevestigde zakelijke relaties;
- Aansprakelijkheid bij niet-naleving.

Bij 'zakelijke relaties' gaat het om (onder)aannemers of andere partners waarmee een commerciële overeenkomst is gesloten of waaraan financiering of verzekering wordt verstrekt, en om leveranciers en dienstverleners. De relatie is 'gevestigd' als deze, gelet op intensiteit of duur, duurzaam is. Dit moet jaarlijks worden beoordeeld. Vermeldenswaard is dat banken en verzekeraars niet buiten schot blijven.

Toepassingsbereik

De regelgeving geldt voor EU-bedrijven die aan drempelwaarden voldoen. Bedrijven vallen onder de nieuwe regels als zij:

- Meer dan 500 werknemers en een wereldwijde netto-omzet van meer dan 150 miljoen euro hebben; ofwel,
- Meer dan 250 werknemers en een wereldwijde netto-omzet van meer dan 40 miljoen

hebben, waarvan minimaal 50 procent is behaald in gevoelige sectoren (zoals textiel- en kledingindustrie, landbouw, bosbouw, visserij, levensmiddelenindustrie en het ontginnen van minerale hulpbronnen).

Echter, omdat de verplichting ook geldt voor bedrijfsactiviteiten van dochters en gevestigde zakelijke relaties, heeft de regelgeving effect op de gehele waardeketen.

Bedrijven opgericht naar het recht van niet EU-landen met meer dan 150 miljoen euro dan wel met meer dan 40 tot 150 miljoen euro netto-omzet in de EU, vallen ook onder de regelgeving. Voor de laatste categorie geldt dat minimaal de helft van de wereldwijde netto-omzet moet zijn behaald in gevoelige sectoren. Een gemachtigd vertegenwoordiger in de EU zal fungeren als aanspreekpunt voor buitenlandse bedrijven.

Zes maatregelen

Als het voorstel van de Commissie wordt aangenomen, moeten bedrijven de volgende maatregelen treffen:

1. Integratie van passende zorgvuldigheid in hun beleid (nalevingsprogramma, inclusief gedragscode);

2. Inventarisatie van feitelijke en potentiële negatieve effecten;
3. Voorkoming en vermindering van potentiële negatieve effecten, en beëindiging en beperking van feitelijk negatieve effecten;
4. Instelling van een klachtenprocedure;
5. Bewaking van de effectiviteit van het beleid;
6. Transparantie en publicatie van informatie hierover.

Boetes en aansprakelijkheid

De lidstaten wijzen autoriteiten aan die belast zijn met het toezicht. Deze krijgen de beschikking over bevoegdheden om hun taken te vervullen, en kunnen op eigen initiatief of naar aanleiding van een klacht onderzoeken doen. Bedrijven in overtreding krijgen in beginsel de gelegenheid corrigerende maatregelen te nemen. Voor het melden van inbreuken geldt de klokkenluidersrichtlijn van de EU.

Zoals vaker zit het venijn in de staart. De lidstaten moeten sancties op overtredingen stellen. Geldboetes zullen gebaseerd zijn op de omzet van de betrokken onderneming. Daarnaast zijn ondernemingen die hun verplichtingen om potentiële negatieve effecten te voorkomen en verminderen respectievelijk feitelijk negatieve effecten te beëindigen niet nakoemen, aansprakelijk als door hun nalatigheid een negatief effect optreedt en dit resulteert in schade. Op bestuurders van EU-bedrijven zal een zorgplicht rusten om rekening te houden met de gevolgen van hun beslissingen voor duurzaamheidskwesaties.

Al met al gaat het bij de nieuwe regelgeving om verstrekende verplichtingen. Vanwege mogelijke sancties en civielrechtelijke aansprakelijkheid bij overtredingen, is niet meedoen geen optie. Bedrijven die de drempelwaarden halen, doen er daarom verstandig aan te anticiperen en voorbereidingen te treffen om te kunnen voldoen aan de verplichtingen die op hen af komen. ●●●

1. Persbericht

▶ https://ec.europa.eu/growth/news/just-and-sustainable-economy-commission-lays-down-rules-companies-respect-human-rights-and-2022-02-23_en

Ontbossing in het Amazoneregenwoud.